

Raportti seurakuntien työstä maahanmuuttajien parissa

299/04.07.00/2023

Yhteisen diakonia- ja sielunhoitotyön johtokunta 02.12.2024 § 98

Esittelijä	Diakonia- ja sielunhoitotyön johtaja Teemu Hälli
Esittely	<p>Määräaikaiselle maahanmuuttajatyöntekijä Minna Iljankalle annettiin yhteisen kirkkoneuvoston päätöksellä (YKN 12.102023 §175) tehtäväksi laatia selvitys siitä, miten seurakunnallinen maahanmuuttajatyö voidaan toteuttaa Turussa ja Kaarinassa myös tulevaisuudessa. Selvitystyössä huomioidaan maahanmuuttajien diakoniset tarpeet, järjestöyhteistyön mahdollisuudet, seurakuntien tarpeet sekä taloudelliset reunaehdot. Selvitystä käsiteltiin edellisen kerran diakonia- ja sielunhoitotyön johtokunnan kokouksessa 12.6.2024 (D&S jk 12.6.2024 §51). Tuolloin johtokunta antoi evästyksiään selvitystyön loppuvaiheeseen. Selvityksen lopullinen versio on tämän pykälän liitteenä.</p>

Iljanka on keskustellut maahanmuuttajatyön nykytilanteesta seurakuntayhtymän seurakuntien työntekijöiden kanssa. Lisäksi hän on koonnut tilastotietoa Turun alueen maahanmuuttajatilanteesta ja selvittänyt muiden isompien seurakuntayhtymien työtä. Keskusteluja on käyty myös maahanmuuttajien kanssa.

Selvityksen keskeiset löydökset ovat seuraavat:

- Maahanmuuttajien määrä Turussa ja Kaarinassa on ollut tasaisessa kasvussa yli 30 vuotta ja jatkaa kasvuaan. Tällä hetkellä Turussa asuu yli 30000 vieraskielistä.
- Turvapaikkaperusteinen maahanmuutto on erittäin pienessä roolissa viime vuosien maahanmuutossa. Suomeen tullaan töihin ja opiskelemaan.
- Maahanmuuttajien lähtömaissa korostuu tällä hetkellä eteläinen Aasia. Lähi-Idästä ja Afrikasta tulijoita hyvin vähän.
- Vieraskielisistä turkulaisista ja kaarinalaisista ev.lut. kirkon jäseniä on noin 3%.
- Turussa ja Kaarinassa maahanmuuttajat nähdään seurakuntakentällä ennen kaikkea diakonian asiakkaina.
- Haastatellut maahanmuuttajat arvostavat kirkon tekemää työtä laajasti. Haasteena on heikko tieto tarjolla olevasta toiminnasta.
- Yhtymän alueen seurakunnilla on erilaisia toiveita ja tavoitteita maahanmuuttajien parissa tehtävälle työlle.

Selvityksen pohjalta ehdotetaan seuraavia toimenpiteitä:

1. Seurakuntayhtymällä olisi hyvä olla maahanmuuttajatyötä koordinoimassa joku, joka pystyy hankkimaan sekä kansallista että kansainvälistä tietoa ja pysymään ajan tasalla olennaisista kehityskuluista, ja välittämään relevanttia tietoa myös

seurakunnille. Tämä vastaisi myös seurakunnista nousseeseen tarpeeseen.

2. On tarpeen lisätä tiedonvaihtoa seurakuntien välillä, jotta kaikki saisivat tiedon toimivista käytännöistä, eivätkä turhaan toistaisi toisaalla jo toimimattomiksi todettuja yrityksiä. Tähän tehtävään olisi hyvä olla yksittäinen taho, jotta tiedon kokoaminen ja välittäminen olisi mahdollisimman vaivatonta.
3. Koska seurakunnan jäsenyys ja diakoniatyön asiakkuus määrittyy kotiosoitteen perusteella, voi olla hyvä säilyttää edelleen erillinen diakoniatyö niille maahanmuuttajille, joilla ei ole osoitetta, esimerkiksi paperittomat, asunnottomat ja ilman oleskelulupaa tai kotikuntaoikeutta olevat, esimerkiksi turvapaikanhakijat.
4. Maahanmuuttajatyön järjestämiseen liittyy myös suuria periaatteellisia kysymyksiä, joihin on kyettävä vastaamaan ennen kuin voidaan alkaa rakentaa pitkäjänteisemmin uutta tulevaisuuden mallia. On tarpeen pohtia koko yhtymän tasolla, mikä on haluttu tulos: integroidaanko kaikki maahanmuuttajat osaksi muuta toimintaa, mikä tulee vaatimaan muutoksia ja sopeutumista jo olemassa olevissa toiminnoissa; halutaanko maahanmuuttajat jakaa eri seurakuntiin esimerkiksi kielen tai maassaolon statuksen perusteella, mikä tulee vaatimaan mahdollisesti suuriakin uudelleenjärjestelyjä ja uuden kehittämistä, sekä lisäämään asiakkaiden ohjaamista erityisesti siirtymävaiheen aikana; vai onko toiveissa joku sellainen vaihtoehto, joka ei ole noussut esiin tämän selvitystyön puitteissa?
5. Maahanmuuttajista vain murto-osa kuuluu kirkkoon, ja jo pelkästään kristittyjen maahanmuuttajien saaminen jäseniksi toisi yhtymään suuren määrän uusia seurakuntalaisia, mutta ovatko seurakunnat valmiita vastaanottamaan kaikki nämä potentiaaliset uudet jäsenet, sillä kirkon jäsenyys on usein vasta ensimmäinen askel – miten pystytään pitämään uudet jäsenet kirkon yhteydessä ja saamaan heidät osallistumaan toimintaan?
6. Muutos tulee todennäköisesti olemaan suuri, eikä liene järkevää toteuttaa siitä yhtenä suurena mullistuksena, vaan mieluummin vaiheittain, jolloin myös onnistuminen on todennäköisempää ja saavutetut edistysaskeleet pysyvämpiä. Olennaisinta onnistuakseen on se, että kaikki sitoutuvat muutokseen ja odotettavissa olevien hankaluuksien, harha-askelien ja takapakkien osuessa kohdalle suunnitelmista ei luovuta. Jos tavoitteena on monikulttuurisuus kaikkeen toimintaan sisäänrakennettuna, se tulee vaatimaan suurta muutosta toiminnan ja ajattelun tasolla.

Maahanmuuttajatyön tulevaisuudesta tehdään linjauksia käynnissä olevan yhteisen seurakuntatyön strategiatyöskentelyn aikana.

Esitys	Yhteisen diakonia- ja sielunhoitotyön johtokunta käy keskustelua laaditusta selvityksestä.
Päätös	Yhteisen diakonia- ja sielunhoitotyön johtokunta keskusteli laaditusta raportista. Keskustelussa huomioitiin maahanmuuttajien parissa tehtävän työn nopeat muutokset erilaisten maahanmuuttajaryhmien saapuessa Suomeen. Pohdittiin, onko maahanmuuttajataustaisten henkilöiden haastavaa liittyä ev.lut. seurakunnan suhteellisen jäyhään jumalanpalveluselämään. Maahanmuuttajatyön työntekijälle toivottiin puhtaan asiantuntijaroolin lisäksi yhteyttä myös käytännön työhön maahanmuuttajien parissa.